

Από που προέρχονται 8 γνωστές εκφράσεις που χρησιμοποιούμε συχνά (Εξαιρετικά ενδιαφέρον)

/ Γενικά

Είχαν κάποτε όντως οι τοίχοι αυτιά; Ποια είναι η πραγματική συνταγή για την χυλόπιτα των αθεράπευτων ερωτευμένων; Ποιον πλάτανο χαιρετάμε; Ψάχνουμε τις ιστορίες πίσω από 8 γνωστές εκφράσεις που χρησιμοποιούνται στον καθημερινό μας λόγο και ανακαλύπτουμε τις ρίζες τους.

***Και οι τοίχοι έχουν αυτιά**

Κι όμως, κάποιοι τοίχοι είχαν όντως... «αυτιά», γι' αυτό και ακόμη και σήμερα όταν θέλουμε να πούμε κάτι μυστικό, αναφερόμαστε σε αυτούς. Συγκεκριμένα, όταν ο βυζαντινός άρχοντας του Ναυπλίου Λέων ο Σγουρός πολιορκήθηκε από τους Φράγκους, κατέφυγε στην Ακροκόρινθο, όπου ανέθεσε στον μηχανικό του, τον Ναρσή, να σχεδιάσει ένα απόρθητο φρούριο, το οποίο χαρακτηριζόταν από την εξής πρωτοπορία: Διάθετε μέσα στα τοιχώματα μυστικούς σωλήνες από κεραμόχωμα, οι οποίοι ξεκινούσαν από τις υπόγειες φυλακές και έφταναν μέχρι το

πάνω μέρος του πύργου. Έτσι, οι εντός των τειχών λάμβαναν συχνά πολύτιμες πληροφορίες ακούγοντας τις συζητήσεις των κρατουμένων στα υπόγεια, χωρίς οι τελευταίοι να το γνωρίζουν, κάτι που έκρινε την έκβαση της πολιορκίας.

***Κατά φωνή κι ο γάιδαρος** Μπορεί σήμερα να θεωρείται το... πιο νωθρό των ζώων, αλλά σε αρκετούς αρχαίους πολιτισμούς, ο γάιδαρος αποτελούσε ιερή οντότητα, και το μουγκρητό του αποτελούσε καλό σημάδι σε περιπτώσεις πολέμου. Αυτή την «πίστη» είχαν ασπαστεί και οι αρχαίοι Αθηναίοι, οι οποίοι κλήθηκαν τον 4ο αιώνα π.Χ. να αντιμετωπίσουν τους επιτιθέμενους Μακεδόνες. Ο αρχηγός του αθηναϊκού στόλου Φωκίωνας, όταν είδε πως οι αντίπαλοί του είναι σημαντικά υπεράριθμοι, αποφάσισε να αναβάλει τη μάχη, περιμένοντας ενισχύσεις. Πριν προλάβει όμως να δώσει την διαταγή της υποχώρησης, ακούστηκε το μουγκρητό ενός γαϊδάρου στο στρατόπεδο. Λέγεται πως τότε ο Φωκίων αναφώνησε ενθουσιασμένος «κατά φωνή κι ο γάιδαρος», και αποφάσισε τελικά να επιτεθεί, αναγκάζοντας τους Μακεδόνες σε υποχώρηση.

***Έφαγα χυλόπιτα** Πώς συνδέεται άραγε μία... πίτα με τον έρωτα και την απόρριψη; Η ρίζα της φράσης εντοπίζεται δύο αιώνες πριν, σε μια κοινωνία μάλλον εύπιστη απέναντι στους κομπογιαννίτες. Τέτοιος ήταν και ο Παρθένης Νένιμος, ένας άνδρας που τότε ισχυρίστηκε ότι βρήκε το «γιατρικό» για τους βαρύτατα ερωτευμένους, των οποίων ο έρωτας έμενε δίχως ανταπόκριση: Ήταν ένα παρασκεύασμα χυλού από σιτάρι, ψημένο στο φούρνο, το οποίο ονομάστηκε χυλόπιτα. Φυσικά, κανένας ερωτευμένος δεν γιατρεύτηκε με την βοήθειά της, αλλά τουλάχιστον... χόρταινε.

***Χαιρέτα μου τον πλάτανο** Η φράση με την... χαιρετούρα στο γνωστό αιωνόβιο δέντρο έχει τις ρίζες της στην Αθήνα των περασμένων αιώνων: Συγκεκριμένα, υπήρχε ένας πλάτανος στην αυλή του Μεντρεσέ, απέναντι από τους Αέρηδες, από τα κλαδιά του οποίου κρεμούσαν τους θανατοποινίτες. Η φράση λοιπόν λεγόταν στις περιπτώσεις που υπήρχε περίπτωση να γίνει κάτι άσχημο - επομένως... η «ποινή» θα περιλάμβανε τον πλάτανο. Το συγκεκριμένο δέντρο κάηκε στις αρχές του 20ου αιώνα από έναν κεραυνό, αλλά η έκφραση έμεινε στην καθημερινότητα όλων των Ελλήνων.

***Δεν χαρίζει κάστανα** Μια πολύ «ζουμερή» ιστορία από την αγέρωχη μανιάτικη κοινωνία του 19ου αιώνα ευθύνεται για την επικράτηση της συγκεκριμένης έκφρασης, που υποδηλώνει άνθρωπο αποφασισμένο. Στη Μάνη, λοιπόν, την εποχή της Ελληνικής Επανάστασης, ο Ιμπραήμ προσπαθούσε μάταια να εισβάλλει στην περιοχή και σκαρφίστηκε ένα κόλπο: Έστειλε κατασκόπους του μεταμφιεσμένους σε καστανάδες, για να προσεγγίσουν τους ντόπιους και να μάθουν πού κρύβονται οι Μανιάτες πολεμιστές. Μάλιστα, για να τους εμπιστευθούν οι Μανιάτες, άρχισαν

να χαρίζουν τα κάστανά τους αντί να τα πωλούν. Έτσι, οι ντόπιοι τους υποψιάστηκαν και τους ξεμπρόστιασαν, και όταν εκείνοι τους ρώτησαν τι θα τους κάνουν, οι Μανιάτες τους απάντησαν: «Εμείς δεν χαρίζουμε κάστανα».

***Τον χορεύει στο ταψί** Ένα ιδιαίτερα βάνουσο έθιμο ευθύνεται για αυτή τη φράση, αυτό των διαβόητων «αρκουδιάρηδων», συνήθως τσιγγάνων, που γυρνούσαν τα χωριά με μια «χορεύτρια» αρκούδα. Η τελευταία, για να χορεύει καλά, «εκπαιδευόταν» από μικρή. Όταν ήταν ακόμη αρκουδάκι, την τοποθετούσαν σε ένα ταψί, κάτω από το οποίο έκαιγε φωτιά. Ο αρκουδιάρης έπαιζε μουσική και το αρκουδάκι, καθώς τα πόδια του καίγονταν, σήκωνε μία το ένα πόδι και μία το άλλο, κάτι που βαφτιζόταν «χορός». Με τον καιρό, η φωτιά αφαιρούταν, αλλά η αρκούδα έχοντας συνδυάσει τον ήχο της μουσικής με τη φωτιά κάτω από το ταψί, χόρευε μόλις άκουγε το μουσικό όργανο του «κυρίου» της. Κάπως έτσι, την χόρευε στο ταψί, φράση που την χρησιμοποιούμε και σήμερα για όποιον άγεται και φέρεται από κάποιον άλλον.

***Μου άλλαξες τα φώτα** Η ιστορία, πίσω από την οποία λέγεται πως επικράτησε η φράση, περιλαμβάνει ένα άκρως απάνθρωπο βασανιστήριο που λάμβανε χώρα στο Βυζάντιο. Όταν καταδικαζόταν ένας δολοφόνος, μια συνήθης τιμωρία ήταν να τον αλείφουν με πίσσα, να τον κρεμούν πάνω από τη θάλασσα και να του βάζουν φωτιά στα πόδια, αφήνοντάς τον να καίει σαν κερί. Μάλιστα, λέγεται πως συχνά οι τιμωρίες ήταν τόσο μαζικές που οι δολοφόνοι φώτιζαν το μεγαλύτερο μέρος του Κεράτιου κόλπου. Όταν η βάνουση αυτή θανάτωση καταργήθηκε, οι αρχές αντικατέστησαν τους τιμωρημένους με κανονικά κεριά που φώτιζαν τη θάλασσα. Τότε, οι πολίτες αναφώνησαν πως «τους άλλαξαν τα φώτα».

***Το νου σου και μια λίρα**

Στην Αθήνα της Τουρκοκρατίας, είχε ανατεθεί σε έναν πελώριο, τρομακτικό, αλλά μάλλον ελαφρόμυαλο Αλβανό, τον Κιουλάκ Βογιατζή, να συγκεντρώνει τον κεφαλικό φόρο, που ήταν μία λίρα το εξάμηνο. Εκείνος το έκανε γυρνώντας από πόρτα σε πόρτα και απαιτώντας τα χρήματα, διαφορετικά απειλούσε πως θα τους χτυπήσει με έναν «κόπανο», ένα κοντόχοντρο ξύλο που κρατούσε στα χέρια του. Όσοι ωστόσο δεν είχαν να πληρώσουν, εκμεταλλεύονταν την χαμηλή ευφυΐα του και του έδιναν καλογυαλισμένες δεκάρες, που φαίνονταν σαν χρυσές. Έτσι, όταν αποχωρούσε, περιπαικτικά αναφέρονταν στο «μυαλό του και μια λίρα» καθώς και στον κόπανο του.

Πηγές: in2life.gr- onlycy.com